

L'ensenyament i l'aprenentatge en el nou entorn social, cultural i tecnològic

Carme Amorós i Basté

Coordinadora del seminari. A/e: carme.amoros@gmail.com

Els dies 23 i 24 de febrer es va celebrar el Seminari d'Hivern del 2016 com un espai i un temps específics per a l'estudi i el debat de temes vinculats amb la pedagogia. La Junta havia estat debatent quin podia ser el tema per al seminari d'enguany. Havia sortit diverses vegades a la premsa i en els debats interns de la Junta la pregunta de quin havia de ser el paper dels llibres de text a l'escola o millor dit, quins recursos metodològics i didàctics havien d'estar al servei dels alumnes, del professorat i dels centres en el nou entorn social, cultural i tecnològic.

Té sentit seguir presentant uns llibres de text vinculats a les àrees o matèries curriculars? Quin paper s'està donant a la pràctica a les noves tecnologies de la informació (TIC) o a les noves tecnologies de l'aprenentatge (TAC), com se les sol anomenar quan estan especialment orientades a crear situacions o contextos d'aprenentatge?

D'altra banda, es volia també abordar el concepte d'innovació a l'escola. En diverses converses pedagògiques s'havia plantejat la pregunta: Programar per àrees o programar per projectes? Són dues vies irreconciliables? Quina o quines garanteixen millor la implicació dels alumnes? Com es pot aconseguir millor un aprenentatge realment competencial per part dels alumnes? Innovar vol dir canviar-ho tot o és més aviat una relectura del pensament i les pràctiques pedagògiques que s'han fet fins ara, per redissenyar les situacions d'ensenyament i aprenentatge a la llum del nou context i les noves necessitats?

Tenint en compte els condicionaments de temps, es va optar per dedicar el primer dia del seminari a reflexionar i debatre entre professionals de l'educació que treballen en diferents àmbits sobre tres temes bàsics en l'àmbit de la pedagogia, entesa com un sistema que estructura i que orienta en l'espai i el temps i en organitzacions específiques, el procés d'ensenyament per part dels mestres i d'aprenentatge per part dels alumnes amb garanties de qualitat. Els temes abordats van ser:

- *El diàleg entre el mestre o professor, l'alumne i la cultura.*
Van intervenir-hi com a ponents: Martí Teixidó, mestre, inspector d'educació i president de la SCP, i Joan Domènech, mestre i director de l'escola Fructuós Gelabert, de Barcelona.
- *La didàctica, els mètodes i l'organització.*
Van intervenir-hi com a ponents: Joan Mallart, professor de didàctica i organització escolar a la Universitat de Barcelona, i Andreu Cardo, cap d'estudis de l'escola El Roure Gros, de Santa Eulàlia de Riuprimer.

— *Les eines i els suports didàctics.*

Va intervenir com a ponent Josep M. Turuguet, llicenciat en història i mestre.

Durant el segon dia es va entrar més a fons en quins canvis calia introduir en el plantejament d'una àrea més concreta, com és el cas de les ciències socials i especialment a la secundària, tenint en compte el context cultural i l'ús de les noves tecnologies en aquesta àrea de coneixement. Hi van convidar professors d'aula i a experts en epistemologia de l'àrea i la seva didàctica, coneixedors també d'equipaments culturals i de recursos tecnològics diversos. Els temes abordats van ser:

— *El centre i l'entorn cultural: mitjans de comunicació, museus, biblioteques i oferta cultural diversa.*

Hi van intervenir com a ponents: Francesc X. Hernández,¹ professor de didàctica de les ciències socials a la Universitat de Barcelona, i Rosa M. Murillo, professora de ciències socials a l'escola Proa de Barcelona.

— *L'ensenyament de la història i les innovacions tecnològiques.*

Hi van intervenir com a ponents: Joan Santacana, professor de didàctica de les ciències socials a la Universitat de Barcelona, i Maria Ojuel, professora de ciències socials a l'Institut Quatre Cantons de Barcelona.

— *L'ensenyament de la geografia en el nou entorn social i tecnològic.*

Hi van intervenir com a ponents: Jaume Busquets, professor de didàctica de les ciències socials a la Universitat de Barcelona, i M. Roser Canals, inspectora d'educació i professora de didàctica de les ciències socials a la Universitat Autònoma de Barcelona.

S'adjunten, a continuació, els escrits breus dels ponents que sintetitzen el que van ser les seves intervencions d'aproximadament 20 minuts. En el cas de la intervenció del doctor Joan Mallart, la seva aportació es publica en forma d'article més extens en aquest mateix número de la RCP.²

Notes

1. No va poder assistir a la sessió, però va fer arribar el seu text i s'hi va presentar breument.
2. Mallart, J. (2016). Didàctica humanista al segle XXI. *Revista Catalana de Pedagogia*, 10.